

KRISTI FÖRKLARINGS ORTODOXA KYRKA

Birger Jarlsgatan 98, Box 19 027, 104 32-Stockholm, tel. 08-15 63 16

Januari - april 2008

“Kristus föds, lovsjungen!”

Julbudskap

Av HH

Ärkebiskop Gabriel

Aktuellt

Att vara

ortodox i Väst –

av f. Boris

Bobrinskoy

Ikonografi

Om

Theofanias ikon

Vårt liv

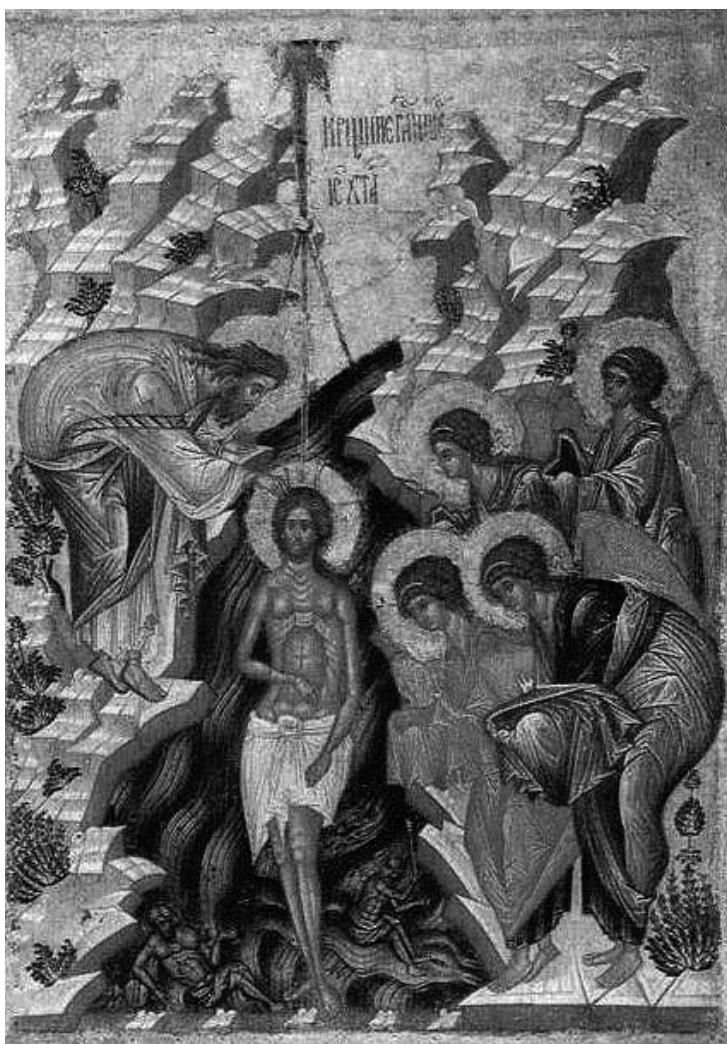
Appell till

församlings

medlemmarna

Evig åminnelse

till f. Ignatios

Kristi dop – Theofani. ca 1497

Kristi Förklarings ortodoxa församling grundades år 1617. Församlingen ingår i det Ryska Ortodoxa Ärkestiftet i Västeuropa, vars administrativa centrum, Ärkebiskop, Stiftsstyrelse och Teologiska institut Saint-Serge finns i Paris. Sedan år 1931 är stiftet upptaget i det Ekumeniska Patriarkatet i Konstantinopel.

Nuvarande Kristi Förklarings ortodoxa kyrka invigdes år 1907 och är förklarad för byggnadsminne.

Ryska Ortodoxa Kyrkan - Kristi Förklarings ortodoxa församling är ett i Sverige registrerat trossamfund. Se vår hemsida www.ryskaortodoxakyrkan.se

Kristi Förklarings ortodoxa kyrkas församlingsblad sänds gratis till församlingens medlemmar, vilka erlagt församlingsavgiften 1000:-/år. Övriga som önskar få församlingsbladet bidrar till kostnaderna genom insättning på församlingens postgiro 15 77 95-6

Julbudskap

Av H H. Ärkebiskop Gabriel

Jul! Det är idag som änglarna meddelar oss den goda nyheten: "Ära vare Gud i höjden, frid på jorden bland människorna!" Var och en av oss är inbjuden att motta detta glädjebudskap. I själva verket manifesterar sig Gud genom sitt inkarnationsmysterium för att säga oss att vi är frälsta! Herren Jesus vill genom att anta vår mänskliga natur visa oss hur mycket vi är älskade av Gud i vilken situation vi än befinner oss i det ögonblick då vi mottar detta budskap. Hela mänskligheten får motta detta tecken som ges oss till vår frälsning! Men vilket är då detta tecken? Ett barn i en krubba. Vad är väl vackrare än ett barn, och vad är väl bräckligare? Jesus är hungrig, han fryser, hans ögon är ännu inte vana vid ljuset, Han som själv är Ljuset med stort L! Omständigheterna vid denna födelse karakteriseras av fattigdom, osäkerhet, svaghet. Det är just så som vår Gud vill säga oss att han älskar oss: Han sänker sig ned till oss i det att han antar vår mänskliga natur, och vi vet vart detta kommer att föra honom. Som alla små barn i världen sträcker Han ut sina armar mot oss, liksom Han kommer att göra det senare i än större utsträckning på korset för att innesluta alla denna världss människor och slutgiltigt rädda dem undan döden!

Kära bröder och systrar, vi som vill vara kristna bör vara uppmärksamma på det sätt varpå Herren visar oss sin kärlek. Vi är kallade till att motta och ge kärlek. Med vår Gud som förebild bör vi göra detta i ödmjukhet och till den änden skall vi ösa ur den Kristi källa som är Hans ödmjukhet, denna outtömliga skatt som står till vårt förfogande. Låt oss inte vara rädda för att säga till Herren att vi älskar Honom! Vi känner oss fattiga, syndiga, utblottade, så mycket bättre! Låt oss gå till Herren sådana som vi är! Låt oss försöka vara sanna, detta är ödmjukhetens lärjungaskap. Vi må vara präster, lekmän, diakoner, biskopar, låt oss i ödmjukhet koncelebrera med Herren i varje ögonblick och prisa Honom som är Kärleken. Låt oss inte vara rädda för vår fattigdom, hurdan den än må vara! "När den fattige ropar då hör Herren honom..." Låt oss som små barn ropa ut vår glädje, vår kärlek till Fadern, Sonen och den Helige Ande.

Ibland förvånas ortodoxa kristna, till och med oroas över att vara så få i sina länder; låt oss acceptera denna uppenbara begränsning såsom Herren Jesus har accepterat att anta vår bräckliga mänskliga natur. Låt oss inte falla i den högmodets avgrund som består i att tro att en Kyrka är som bäst när den har ett stort antal medlemmar! Herren har aldrig begärt att vi skall vara många utan att ödmjukt älska Gud och människorna. Liksom världens Frälsare, född i en grotta och lagd i en krubba, låt oss öva oss i att älska i ödmjukhet, såsom vi idag drar fördel av Jesu nåd, när Han idag manifesterar sig i inkarnationens mysterium.

Jag vill även säga er följande: låt oss inte vara rädda för att försöka älska de bröder och systrar som omger oss! Låt oss träna oss i kärlek. Vi kan inte älska, låt oss lära oss det! Vi är kärlekens lärlingar här på jorden. Lärlingskapet är aldrig lätt; låt oss utföra det med ödmjukhet och söka hjälp hos vår Mästare. Gud hade medlidande med Adam. Det är det som karakteriserar Hans kärlek: Han vill befria honom från dödens skuggor. Men för att göra detta blir Herren medlidsam då han ödmjukar sig. Han kommer inte till ett erövrat land här på jorden! Han sänker sig ned till att bli ett litet barn bland de minsta, de fattiga, bland syndare. Låt oss prisas Honom för detta mystiska nedstigande. Låt oss med nådens hjälp söka älska att känna medlidande med dem som omger oss. Detta betyder, att var och en efter sin förmåga bör ta med sig världens lidande och ångest och nedlägga dem vid Jesu fötter. Jag vågar säga er: detta kommer att mottas som de tre vise männens guld: barmhärtighet och medlidande är mer värda än guldtackor i Herrens ögon!

Ni skall veta, mina bröder och systrar, att en Kyrka som verkar med medlidande för hela världen är en Kyrka som lever och går fram emot uppståndelsens glädje tillsammans med hela mänskligheten! Den fullföljer endast sin Guds verk, som vill ha medlidande med sin skapelse och därför inkarnerar sig i ödmjukhet: Han föds i en grotta och kommer att dö på ett kors! Låt oss verka så att man aldrig om oss kan säga: "De har glömt vad medlidande är..."

Vid denna vackra fest önskar jag alla att få smaka Julens Glädje och Frid. Må vi alla tillsammans vara glada och gå och ösa ur Jesu Kristi källa av ödmjukhet och medlidande, denna stora skatt. Jag förklarar er än en gång all min kärlek.

† Ärkebiskop Gabriel, Ekumeniske Patriarkens Exark

AKTUELLT

F. Boris Bobrinskoy

ATT VARA ORTODOX I VÄST

Det var den rubrik som gavs mig, men jag vill inte begränsa mig till detta. Det huvudsakliga problemet är följande: *att vara kristen* i världen över huvud taget. Vidare kommer jag att beröra frågan om en kristen identitet, särskilt en ortodox. Det är emellertid alltför enkelt att ställa en östlig ortodoxi mot ett Väst som man måste definiera ytterligare: är det romersk-katolskt, reformert, areligiöst, sekulärt, agnostiskt - för att sedan kunna yvas över vår östliga identitet? Visserligen bevarar Ortodoxin en tvåtusenårig tradition av kultur, helighet, martyrskap, och detta är viktigt, men ofta blir detta ytligt och formellt. Men det är framför allt termen "Väst" som ger mig problem.

För det kristna och ortodoxa medvetandet är den sanna Östern inte ett geografiskt utan framför allt ett andligt begrepp. Den sanna Solen som går upp i öster, det är Kristus själv, Rättfärdighetens Sol. Västern däremot är den plats där solen går ned, en symbol för mörkret som täcker världen. Vilken värld? Jo den som Gud har skapat och älskat så att han sände Sin Enfödde Son för att frälsa den från "denna världens furstes" makt.

Kristus-den sanna Östern

På så sätt blir en kristen som vänder sig till Kristus, den sanna Solen, "östlig" men detta är inte endast ett privilegium för ortodoxa, det är en kallelse för varje kristen. Och var gång en sådan kristen vänder sig mot Väst, dvs mot världen, så är han kallad att återspegla och sprida Kristi ljus i denna värld i det att han fortfarande

förblir "östlig". Om han emellertid glömmer Kristi ord eller vänder sig ifrån dem eller förvanskar dem, så smälter han in i det omgivande väst eller isolerar sig i ett slags ghetto eller ett elfenbenstorn.

Således, att vara kristen i världen innebär att vara bärare av Kristi ljus, Solen från Öster i Väster, i den värld som i väntan på evangeliets budskap desperat söker sin identitet och enhet i en process av globalisering och snabba tekniska framsteg som får oss att överskrida länders och kontinenters gränser. Denna värld genomströmmas av olika motsatta strömningar, ofta en kuslig nationalism som våra ortodoxa länder inte på långt när har kunnat frigöra sig från. Det är också en värld stadd i upplösning genom en djup strömning av sekularisation som ignorerar, glömmer eller tar avstånd från sin egen skatt, sin kristna historia. Vad har vi gjort av vårt dop? - det är en fråga som varje kristen står inför såväl i öst som väst.

Att övervinna den dramatiska splittringen

Termerna Öst och Väst har avgjort sin långa historia, särskilt i de två senaste kristna årtusendena, men det är varken trovärdigt eller möjligt att idag stänga in sig i dessa kategorier som framkallat en lång process av polärt ömsesidigt bortstötande. I den processen tillkännager å ena sidan Rom sitt världsherravälde och upprättar katolska stift på traditionellt ortodoxa territorier, däribland Ukraina, Jerusalem och Konstantinopel. Å andra sidan var hundratusentals ortodoxa greker, slaver och araber tvungna att emigrera till främmande länder i början av 1900-talet,

förföljda, utrotningshotade, plågade till kropp och själ, hemlösa men försökande att hålla sin tros låga brinnande. Ortodoxa stift inrättades i de mottagande länderna. Men för tredje och fjärde generationerna blev Västeuropa eller Nordamerika inte längre några främmande länder, utan deras verkliga respektive fosterland, även om de kom att leva under en dubbel tillhörighet och identitet, vi blev ortodoxa slaver, greker, araber, rumäner som lever helt och fullt i det kulturella, sociala och politiska livet i våra nya hemländer.

Här vill jag i synnerhet uttrycka min tacksamhet till Frankrike, som blev ett andra hemland för många ryska emigranter, för våra föräldrar och för oss. Och sedan har våra barn växt upp, fostrats och utbildat sig i detta land och helt tillägnat sig den franska kulturen, utan att därför ta avstånd från förfädernas kultur och bevarande deras språk. På så sätt har vi hamnat i Väst av tvång, men härvid hunnit urskilja och lärt känna Guds vilja och Hans välsignelse att leva och bära frukt just här och vittna om vår tro, om rikedomarna i vår religiösa tradition, och det utan att falla in i en primitiv proselytism utan samtidigt tagande hänsyn till och respekterande den kristna identiteten i det land som tagit emot oss och öppenheten i de kristna kyrkor vi även lärt känna och kommit att älska, då vi tagit del av deras erfarenhet av helighet och vishet. På så sätt har den ekumeniska dimensionen i vårt kristna liv blivit en påtaglighet i lydnad mot vår Herre själv.

Efter revolutionen uppstod i Väst många ortodoxa kyrkor, i början blygsamma kapell, sedan även stora helgedomar. På många platser inrättades klostergemenskaper och ortodoxa ungdomsorganisationer bildades. För åttio år sedan grundades i själva Paris även det Ortodoxa teologiska institutet vid vilket utbildas blivande kyrkotjänare, präster, biskopar, teologer och lärare.

Således, för 85 år sedan befästes denna

ortodoxa diaspora och organiserade sig, visserligen inte utan svårigheter, men fick till slut struktur kring sina biskopar inom ramen för Rådet av ortodoxa biskopar i Frankrike. Detta Råd är idag erkänt av staten och har stor offentlig auktoritet. De flesta ortodoxa patriarkaten är representerade i Rådet: Konstantinopel, Antiochia, Moskva, Belgrad, Bukarest, men också lokala frankofona kommuniteter. På längre sikt kommer den successiva utvecklingen av Rådet att leda till upprättandet av en struktur som kan bli en Lokal Ortodox Kyrka i Västeuropa.

En kreativ teologisk reflexion över mötet med Väst

Man kan säga mycket om den ortodoxa närvaron i Väst. Låt oss bara tänka på de många bärare av ortodox andlig kultur som varit verksamma i Väst på religionens, teologins, filosofins, litteraturens och konstens områden. 1900-talet var en epok av stora möten med Ortodoxins rikedomar för Västeuropa, som vi själva ibland underskattar. Men det var också en tid för vårt möte med Väst och upptäckande av dess religiösa och filosofiska tankevärld.

Otvivelaktigt utgör S:t Sergijs teologiska institut i Paris och dess efterföljare S:t Vladimirs institut i New York ett avantgarde för den nya teologiska tankevärlden i Väst, där både kreativa och vetenskapliga ansatser kommer till uttryck, men där man samtidigt förblir fast rotad i den Ortodoxa Kyrkan och oupplösligt förbunden med den äkta andliga erfarenheten och traditionen hos de heliga fäderna. Jag vill här endast nämna f. Sergij Bulgakov, grundaren av Parisinstitutet, och f. Georgij Florovskij som tillsammans med Vladimir Losskij är företrädare för den neopatristiska strömningen inom den samtida ortodoxa teologin, f. Nikolaj Afanasiev som blivit bekant genom sina ecklesiologiska arbeten, biskop Kastian, Leon Zander och många andra. Efter den första generationen av institutets grundare utmärker sig bland dess arvtagare f.

Alexander Schmeemann och f. Johannes Meyendorff som båda flyttade till New York för att grunda S:t Vladimirs institut, den förstnämnde som bärare av en förnyad vision av Liturgin och gudstjänsterna, den andre som historiker inom den bysantinska teologin.

Bland de nu levande vill jag nämna Olivier Clement, metropolit Ioann (Zizioulas), Christos Yannaras, metropolit Kallistos (Ware) och många andra ingen nämnd ingen glömd. Jag kan heller inte låta bli att nämna några framstående personer från Syrien och Libanon inom Antiochias patriarkat och några i dess diaspora. Främst den nuvarande patriarken Ignatios IV och Libanons metropolit Georgij (Khodr), båda utbildade vid S:t Sergijinstitutet i Paris. Under åren efter andra världskriget hade de även kontakt med ytterligare andra såsom Albert och Edouard Laham, Spiridon Khoury och Raymond Rizk, vilka inledde en andlig förnyelse inom den ortodoxa kristenheten i Östern. Det bör understrykas att dessa som levde i inte helt lätta förhållanden i en islamsk omgivning inte bara bevarade sin tro och Ortodoxins andliga rikedom utan hann också skänka en andlig och teologisk resning till personer inom den Ortodoxa ungdomsrörelsen ur vilken har kommit de bästa teologerna och andliga männen inom den nutida kyrkan i Antiochia.

Avslutningsvis vill jag härtill svara på frågan: finns det något specifikt budskap och bidrag från ortodoxin till den västliga världen där vi lever och till världen över huvud taget, och om det är så, vad är då detta? Jag vill då nämna tre väsentliga dimensioner inom vår tro och andliga erfarenhet.

Den återuppståndnes Påskseger

Denna är ett fundamentalt budskap till världen från Kyrkan. Jag vill endast understryka dess aktualitet, eftersom i detta koncentreras hela fullheten i kristendomen och hela kraften i det evangeliska

budskapet utgår från detta genom tid och rymd. Kyrkan gör oss till samtida med uppståndelsebudskapet och Uppståndelsens frö växer och bär frukt i våra hjärtan. Den Helige Ande gör oss till samtida med den uppståndne Kristus, och Hans död och uppståndelse är grunden för hela vårt liv här och nu. Vi har även fått känna den inverkan som Påsknattens ortodoxa gudstjänster har på alla, kristna såväl som icke-troende som kommit till kyrkan.

Traditionen och traditionerna

För det andra så är konceptet "Traditionen" väsentligt i Ortodoxins liv. Här måste man skilja mellan den gemensamma Traditionen och traditionerna inom olika lokala kyrkor. De senare är visserligen värda respekt, men kan ibland vara av en lokal och i en eller annan mån relativ karaktär. Till sitt väsen innebär Traditionen ett evangeliskt budskap genom tid och rymd, genom olika kulturer, språk, nationella egenheter och mentaliteter m.m. På så sätt uppstår med tiden stora kristna familjer med sina egenheter, karaktärer, teologiska uppfattningar, ikonstilar och kyrkomusik: kristna i Främre Orienten med semitiska språk, traditionerna inom Antiochias kyrka, syrianska traditioner, bysantinsk ortodoxi, sedan slaviska och rumänska, de västliga familjerna i Rom. Milano, kelter, spanjorer osv. Idag kan man även tala om en fransk ortodoxi som söker sin identitet utan att bortse från sina historiska rötter i den lokala kristenheten eller sitt orientaliska ursprung.

Man måste även säga att det pågår en sekulariseringsprocess i de nutida moderna samhällena, där traditionerna nedvärderas och förlorar sin betydelse. Det sker också ett avbrott i successionen mellan generationerna, auktoriteterna förändras, och detta både på det religiösa och det sociala området samt i familjen.

Som en motvikt till denna process fungerar den ortodoxa trons oföränderliga

vittnesbörd som sprids på två sätt: inom Kyrkan, i en levande liturgisk och kyrklig enhet och på ett personligt sätt inom ramen för ett andligt hemland. Och när vi talar om detta så menar vi å ena sidan prästämbetet som förvaltar sakramenten och å andra sidan de Heliga fädernas välsignelsebringande inverkan på varje troende. Sedan urminnes tider närvarar dessa på ett levande sätt inte bara inom samfundet utan också i varje ortodox kristens andliga identitet. Slutligen, denna kyrkliga Tradition för oss in i den välsignade atmosfären från apostlarnas och martyrernas tidevarv, eftersom Kyrkan genom den Helige Andes inverkan alltid förblir trogen mot apostlarnas och martyrernas exempel.

Skönheten

Den tredje dimensionen, det är skönheten. Detta förvånar oss troligen, men jag anser det viktigt att inte släppa ur sikte och ur vår andliga erfarenhet den skönhet som utstrålas i Liturgin, men också den inre skönhet och harmoni som upplyser och utgår från de troendes fridfulla hjärtan. Ett av de mest bekanta samlingsverken som innehåller det ortodoxa bönelivets erfarenheter från antiken till 1400-talet bär titeln Filokalia, sammanställd av hl. Nikolaj från Athos. Ordagrant översatt betyder titeln "kärleken till skönheten", och härvid sammanfaller skönheten med dygden. Hela den stora östliga traditionen av hjärtats bön genom åkallandet av Herren Jesu Kristi namn, vilken innefattas i detta samlingsverk, finns idag översatt till nästan alla moderna språk. I våra samtida teologiska läroböcker förtigs ofta skönheten, men den strömmar likväl ut ur psaltarpsalmernas lovprisningar som innefattas i Kyrkans erfarenhet av bönelivet.

Den Helige Andes eld

Avslutningsvis, för att försöka avrunda mitt försök att beskriva det ortodoxa vittnesbördets roll i Väst och i den moderna världen över huvud taget, vill jag åkalla den Helige Ande, för att Han skall förnya oss, bygga upp oss och forma oss efter den döde och uppståndne Kristus bild, den Ande som följer oss hela livet från vaggan till graven, som formerar oss till levande och bedjande samfund, och slutligen sänder ut oss i världen som budbärare om kärlek, frid och hopp. Endast den Helige Andes eld kan famna och upplysa hela världen. Men är det inte så att vi idag lever i en smärtsam samexistens mellan Kyrkan och den omgivande sekulariserade världen? Två världar så avlägsna från varandra att det ibland tycks omöjligt att föra ut ett andligt budskap i "denna världen".

Icke desto mindre, även om världen befinner sig i ett helvete av att ha glömt Gud, i ett helvete av synd och lidande, så måste vi påminna, först oss själva och sedan världen, att den Uppståndnes oövervinneliga kraft har krossat helvetets portar. Tror vi verkligen på detta? Tror vi på Kristi seger under Påsken, tror vi på den levandegörande Andens ärorika och alltid verkande kraft? För Andens kraft är sådan att den i oss avbildar Kristus, som till oss förmedlar Faderns kärlek. Genom Sonen och den Helige Ande kommer vi till Fadern. Det är som en rysk filosof har sagt: "Vårt sociala program, det är Treenigheten".

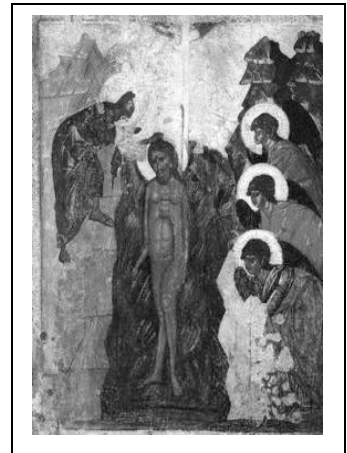
Sammandrag av en artikel i Service Orthodoxe de Presse mars 2007

F. Boris Bobrinskoy är kyrkoherde i Heliga Trefaldighetens församling (Kryptan) i Hl Alexander av Nevas ortodoxa domkyrka i Paris. Han är samtidigt professor i dogmatik vid Hl Sergius Ortodoxa Teologiska institut vars dekan han var från 1993 till 2005. F. Boris har skrivit ett stort antal böcker och art som behandlar treenighets- och sakramentsteologi samt eklesiologi.

Om Theofanias ikon

När man betraktar festdagsraden i ikonostasen på ett visst avstånd, märker man att två ikoner liknar varandra, Kristi dop och Anastasis (Kristi uppståndelse). Båda ikonerna visar Kristus mellan två bergsformationer, som kan tolkas som ett kluvet berg. I båda bilderna ser vi den onda makten ligga under hans fötter. Dessa båda händelser har kosmisk betydelse – jord och himmel blir sig aldrig lika därefter. En tidsepok slutar och en annan börjar. Den gamla skapelsen håller på att avslutas och en ny tar vid. Högtiden Kristi dop kallas även *Epifania* eller *Theofania*, som betyder 'Guds uppenbarelse'.

Ikonmotivet kan vara utformat på olika sätt men fullt utvecklat har det vissa fasta komponenter. Till grund ligger texten i Matt. 3:13-17. I centrum visas Kristus som stigit ner i Jordans vatten. På båda sidor ser vi de höga trappstegsformade bergen. Från himmelens halvcirkel utgår en stråle, där en duva framträder. Ibland visas en hand här. Under duvan delar sig strålen i tre. Kristus står under denna stråle kringfluten av Jordans vattenflöde. Han är vanligtvis oklädd. Höger hand är utsträckt till välsignelse, en gest som är mycket viktig i sammanhanget. Under Kristi fötter finns en ormliknande gestalt. I vattnet runt om kan man ofta se fiskar och små människoliknande figurer. I bergsformationerna kan det finnas en mörk grotta. I kompositionen ingår ofta ett litet träd med en yxa vid roten.

På Jordans ena strand står Johannes, en asketisk gestalt. Höger hand räcker han fram mot Kristi huvud, i den vänstra håller han en bokrulle eller håller upp handflatan i en avvärjande gest. Johannes är iklädd en skjorta av skinn och över den bär han en mantel i tyg som lämnar höger axel fri. Han har långt hår med vilda lockar och skägg. På den andra flodbanken står änglar som bugar sig i vördnad. Händerna täcks av mantlarnas långa ärmar eller av dukar.

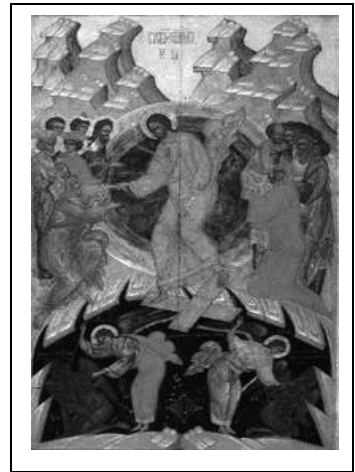
Kristi dop har framställts i bild ända sen 200-talet, som man kan se exempel på i de romerska Callixtus-katakomberna. Märkligt nog visas Kristus här som ett barn och det gjordes för att understryka Kristi ödmjukhet och utblottelse. "Självt ljusets Givare behöver Jesus inte döpas, men som människa går han ner i Jordans ström, för att ge ljus till dem som är i mörkret" (förefestens vesper).

Johannes är Herrens profet, döpare och förelöpare. Hårets vilda lockar syftar på Johannes häftiga temperament. Hans stränga botpredikningar symboliseras i ikonmotivet av trädet med yxan: ”Redan är yxan satt till roten på träden. Varje träd som inte bär god frukt skall huggas bort och kastas i elden.” (Matt 3:10) När Kristus närmar sig Johannes känner denne fruktan och gör en avvärjande gest när han ser sig stå inför Gudomens majestät: ”Skall jag sträcka ut min hand och vidröra Ditt huvud, Du som får allting att darra? – Varför har Du, Herre, som inte behöver rening, kommit till Din tjänare” (förfesten).

När Kristus stiger ned i Jordan avbildas han som oklädd och påminner då om Adam, som levde i oskuldens och härlighetens tillstånd i paradiset. ”O barmhärtige Frälsare, som tar på Dig Adams nakenhet som en härlighetens klädnad...” (förfesten). Ormen eller draken som ligger under Kristi fötter är en bild för det onda enligt profetian i Psaltaren 74:13: ”Du delade havet genom din makt, du klöv drakarnas huvuden på vattnet.” Här är parallellen till Anastasismotivet tydlig: när Kristus stiger ner i dödsriket för att hämta de rättfärdiga trampar han där på samma sätt på ondskans makt, gestaltad som Dödsriket eller Satan. I Jordans vatten visar ikonmotivet dessutom ofta andra väsen: två män, den ena symbol för Jordan och den andra för Oceanen, eller så visas Jordan och en kvinna, Thalassa, som symboliserar havet. Man kan ibland se hur dessa figurer flyr sittande på ryggen av ett djur: ”Havet såg det och flydde, Jordans vatten vek undan”, enligt Psaltaren 114:3, en sång som beskriver Israels underbara räddning ur Egypten. Israels utåg genom Röda havet är en förebild såväl för dopet som för Kristi död och uppståndelse.

Änglarna står vid sidan bugande och visar sin vördnad med övertäckta händer. Änglarna är ”okroppsliga himmelska makter” och deras närvaro avslöjar dopets kosmiska betydelse och verkningar. ”Idag har skapelsen upplysts. Idag gläder sig naturen, den i himmelen och den på jorden. Änglar och människor går bland varandra, ty där Konungen är närvarande, finns också hans här” (vigilian).

Vid dopet stiger Kristus ner till ondskans och dödens makter i det mörka vattendjupet. Grottan i berget syftar på Kristi lidande och nedstigande i graven. Inte bara människan utan också naturen har fallit ur den ursprungliga skapelseordningen och lider under syndafallets följder.

Genom att Kristus stiger ner i Jordan oskadliggörs de onda makterna, ”drakarna”, och genom hans dop kommer renande och välsignande krafter till vattnet och hela skapelsen. Vattnet är jordens blodomlopp och låter välsignelsen skölja igenom hela den jordiska skapelsen.

Jorden blev helgad genom Din heliga födelse, Guds Ord, och himmelen och stjärnorna utropade Din ära: nu välsignas vattnens natur genom Ditt mänskliga dop och mänskligheten har upprättats till sin forna värdighet (förfesten).

För att erinra om Epifania som dopdag och för att rikta uppmärksamheten på skapelsens härlighet och inkarnationens betydelse för hela skapelsen, utför kyrkan ”Stora vattenvigningen” vid Epifania. Den äger rum i själva kyrkan eller vid en flod eller sjö. I det senare fallet går man dit i procession från kyrkan. På nordliga breddgrader tar man upp en korsformad öppning i isen, där ceremonin äger rum. Här kan dop också ske och man ser också människor fira sitt dop genom att stiga ner i vattnet efter ceremonin. Under sjungandet av tropariet sänks korset ner i vattnet tre gånger och sedan välsignas jorden, människorna och deras boningar i de fyra väderstrecken. Genom att jordens vattenkällor välsignas, välsignas hela skapelsen och den härlighet Gud har givit den kan uppenbaras.

Ty Du är vår Gud, som genom vatten och Ande förnyar vår av synden åldrade natur. Du är vår Gud, som i Noas dagar genom vatten begravde synden. Du är vår Gud, som genom havet på Moses bud befriade hebréerna från Faraos trældom. Du är vår Gud, som i öknen lät klippan rämna, så att vattnen strömmade fram och strömmarna överflödade och Du kunde stilla Ditt folks törst (Euchologion).

Kristi dops ikon räknas som en Treenighetsikon. Här framträder Guds väsen i tre personer: Faderns röst från himmelen: ”detta är min älskade Son”, Andens nedstigande såsom en duva och Sonen, som mottar dopet ur Johannes hand. Faderns närvaro markeras längst upp på ikonen genom den utsträckta handen eller enbart genom cirkelsegmentet med strålen av gudomligt ljus. Andens närvaro gestaltas genom duvan som sänker sig ned i strålen. Tropariet till Kristi dop uttrycker tron på Gud såsom treenig:

Herre, då Du blev döpt i Jordan, uppenbarades att vi skall tillbedja Treenigheten.

*Ty Skaparens stämman vittnade om Dig och kallade Dig Sin älskade Son.
Och Anden i en duvas skepnad vittnade om detta ords sanning.
O Kriste vår Gud, Du som har uppenbarat Dig och upplyst världen,
ära vare Dig!*

Sophia Christina Schöldstein

Evig åminnelse till f. Ignatios

Den 6 december avled ärkeprest Ignatios (Ek), Eskilstuna, efter en längre tids sjukdom. Liturgi och begravningsgudstjänst ägde rum den 12 december i det ortodoxa kapellet på S:t Eskils kyrkogård i Eskilstuna i närvaro av familjen och ett stort antal övriga. Prosten Arkim. Johannes förrättade gudstjänsten tillsammans med andra präster. En längre artikel om f. Ignatios kommer i nästa nummer av Församlingsbladet.

Evig åminnelse till f. Ignatios!

APPELL TILL FÖRSAMLINGSMEDLEMMARNA *från kyrkoherden f. Angel*

Kära Bröder och Systrar i Kristus,

Vi befinner oss redan i slutet av år 2007, då vår kyrka firade sitt 100-årsjubileum, och vi fortsätter nu in i början på dess andra sekel. Vårt andliga hem på Birger Jarlsgatan 98 har varit vittne till många händelser som återspeglar såväl Rysslands som Sveriges historia men också hela världens. Och dessa händelser har på olika sätt satt sin prägel på församlingen. Så möttes till exempel här i början av 1900-talet för gudstjänst och bön diplomater och företrädare för Hans Kejsrerliga Majestät, ryska köpmän och aristokrater som alla befann sig i den svenska huvudstaden permanent eller tillfälligt. F. Peter Rumjantsevs person, salig i åminnelse, var den som förenade alla dessa olika grupper.

Efter ryska revolutionen började vår kyrka få motta den första vågen av ryska emigranter. Förhållandena ändrades och med dem församlingens sammansättning. På så sätt kom f. Stefan Timchenkos tjänstgöring att omfatta andra människor och ske under andra förhållanden. Och när församlingen kom att ingå i Ärkestiftet för de ryska ortodoxa kyrkorna i Västeuropa förändrades även dess uppgift och innebörden av dess existens i Väst. Under en lång följd av år var vår församling den Jarlsgatan enda ortodoxa församlingen i Sverige. I kyrkoböckerna bevaras ännu idag inte bara ryska, grekiska och serbiska namn, utan även andra nationaliteter som under vår kyrkas beskydd föddes, uppfostrades i tro och fromhet, bad, bildade familjer, döpte sina barn och barnbarn samt gick in i evigheten i hopp om en uppståndelse med Kristus. Efter andra världskriget blev vår kyrka åter igen en tillflykt och tröst för många flyktingar, förtryckta och förföljda, men även för sådana som helt enkelt sökte Kristi sanning och frid.

Vi tar emellertid miste om vi skulle påstå att vår kyrka i Stockholm endast är en emigrantkyrka. Den är snarare en lokal kyrka härstädes, reell och levande. Inget vittnar bättre om detta än mottagandet av en ung svensk grabb, först i kyrkan, sedan i Ortodoxin och sist i altaret, det Allraheligaste. Och när han hade befästs i tron och biskop Stefan gått för att möta sin Herre ansikte mot ansikte, blev denna grabb fader Matias. Under 26 år inte bara tjänstgjorde arkimandrit Matfij här, utan blev också en fortsatt förvaltare av det ortodoxa arvet, inte endast det ryska utan även det svenska, lokala.

Ja, mycket har förändrats på Birger och i dess närhet, men det finns saker som har förblivit oförändrade i sin fullhet: tron och det kyrkliga ortodoxa arvet, inte såsom ett "etniskt" privilegium utan som den heliga, allmänliga, universella och apostoliska Kyrka, som vi var gång bekänner i Trosbekännelsen.

Vi måste också tillsammans, kära Bröder och Systrar i Kristus, bevara fullheten och den heliga enheten i vår församling, inte bara "för generationer" utan också framför allt "för sanningens skull". Som Guds folk är vi Hans mest värdefulla rikedom. Vi är den levande uppfyllelsen av Kristi Kyrka.

Och till slut i denna appell vill jag också kort och gott påminna er: glöm inte att betala medlemsavgiften. Den har inte höjts inför nästa år utan är fortfarande 1000 kronor per år - som en jämförelse endast hälften av TV-licensen för ett år... Den som bor i eller omkring Stockholm och går i kyrkan bör gärna bli medlem i församlingen. Varom inte, förlorar denne i praktiken ingenting. Alla som önskar kommer att få förböner och få del av sakramenten, och alla obemedlade kommer alltid att få detta gratis. Det är emellertid inte endast fråga om materiellt underhåll av en byggnad utan även en fråga om ett kyrkligt medvetande, utan vilket vi kommer att få svårt att bevara och fortsätta våra föregångares verk och att fortsätta vårt andliga arbete.

Jag önskar Er alla, församlingens medlemmar och övriga vänner en GOD och VÄLSIGNAD HELGTID och ett GOTT NYTT ÅR!

I Kristus: f. Angel